

Рис. 2. Графічне зображення функції $C_{\delta} = f(l)$
(розраховано автором).

Продуктивність переробного підприємства визначається за наявності маси сировини M_0 при $l_{кр}$, де собівартість продукції виробництва буде мінімальна.

Запропонована методика дає можливість визначати оптимальну продуктивність підприємства з переробки сільськогосподарської продукції ще на етапі його проектування за умови мінімальної собівартості продукції.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Біопалива (технології, машини і обладнання) / В.О. Дубровін та ін. Київ: ЦТІ «Енергетика і електрифікація», 2004. 256 с.
2. Семенов В.Г., Марченко А.П., Семенова Д.У., Лінков О.Ю. Дослідження фізико-хімічних показників альтернативного біопалива на основі ріпакової олії. *Машинобудування: Вісник Харківського державного політехнічного університету*. Харків: ХДПУ, 2000. Випуск 101. С. 159–163.
3. Кобец Н. Перспективы производства и переработки семян рапса в Украине: сборн. докл. IV Междунар. конф. *Масложировая промышленность*. Киев, 2005. С. 46–52.
4. Семенов В.Г., Кухта В.Г. Дизельное топливо из рапса. *Хранение и переработка зерна*. 2000. № 12. С. 59–61.
5. Адаменко О., Височанський В., Лютко В., Михайлів М. Альтернативні палива та інші нетрадиційні джерела енергії: монографія. Івано-Франківськ, 2001. 432 с.
6. Аблаев А.Р. Производство и применение биодизеля: справ. пособие. 2006. 80 с.
7. Сенчук М.М. Обґрунтування потужності механізованих пунктів для переробки органічних відходів вермикомпостуванням. *Техніка АПК*. 2004. № 10–11. С. 32–34.
8. Горбатов В.В., Сенчук М.М. К вопросу оптимизации мощности и расположения пунктов по переработке вторичного органического сырья: материалы 3-й международной научно-технической конференции «Аграрная энергетика в XX столетии». Минск: РУП «Институт энергетика АПК, НАН Беларуси». 2005. С. 273–275.
9. Biofuels Issues and Trends. *Independent Statistics Analysis*. Washington: U.S. Energy Information Administration, 2012. 48 p.
10. Laan T., Litman T. A., Steenblik R. Biofuels – At what cost? Government support for ethanol and biodiesel in Canada. Winnipeg: *International Institute for Sustainable Development*, 2011. 121 p.
11. Mortimer N.D., Cormack P., Elsayed M.A. and Horne R.E. Evaluation of the comparative energy, global warming and socio-economic costs and benefits of biodiesel. Sheffield: *Sheffield Hallam University*, 2003. 132 p.

УДК 338.439.5:339.9

АРТИМОНОВА І.В., канд. екон. наук

Білоцерківський національний аграрний університет

ДЕТЕРМІНАНТИ РОЗВИТКУ ІНФРАСТРУКТУРИ АГРОПРОДОВОЛЬЧОГО РИНКУ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ

Висвітлено сучасні проблеми функціонування інфраструктури національного агропродовольчого ринку. Визначено і проаналізовано основні детермінанти розвитку та

удосконалення інфраструктури агропродовольчого ринку. Запропоновано стратегічні напрями розвитку інфраструктури товароруху сільськогосподарської продукції, сировини, продовольства країни в сучасних умовах глобалізації.

Ключові слова: агропродовольчий сектор, інфраструктура, товарорух, продовольство, кон'юнктура.

Посилення дисбалансу сучасного стану кон'юнктури агропродовольчого ринку та низького рівня продовольчого забезпечення і споживання населенням України безпечних та якісних продуктів харчування у необхідних обсягах вимагає формування стратегічних детермінант розвитку національного агропродовольчого ринку в нинішніх глобалізаційних процесах. Основною причиною проблем, що виникають на національних ринках сільськогосподарської продукції та продовольчих товарів є недосконалість інфраструктури, яка призводить до негармонійного розподілу інтересів учасників цих ринків, що спричиняє зниження ефективності функціонування сфери виробництва продукції.

З метою підвищення ефективності функціонування агропродовольчого ринку країни доцільно розвивати ринкову інфраструктуру, на основі створення системи оптових продовольчих ринків різних рівнів. Безумовно, що розвиток виробничої, розподільчо-збутової, транспортної та експортної інфраструктури можна досягти через формування системи оптово-роздрібних ринків; удосконалення матеріально-технічної бази зберігання сільськогосподарської продукції у місцях виробництва; розвиток логістики, розробку нової та удосконаленої упаковки [1].

Щодо товароруху в цілому, який має одну мету та технологічно об'єднує взаємопов'язані міжгалузеві ланки, специфіка регулювання та управління в тому, щоб забезпечити узгоджений, пропорційний розвиток усіх частин ланцюга переміщення та вирішення конфліктів, на основі не лише галузевих інтересів, а із кількісних та якісних характеристик кінцевого продукту та його відповідності вимогам кінцевих споживачів.

Досягнення цієї мети потребує координації діяльності різних інфраструктурних ланок в територіальному, галузевому та інституційному аспектах і виділення для цього певної структури, наділеної необхідними правами та повноваженнями [2].

Функціонування інфраструктури товароруху, насамперед, залежить від обсягів виробництва сільськогосподарської продукції, сировини та продовольства, оскільки на споживчому ринку конкурує не сировина, а готові продукти харчування, які пройшли стадії переробки, зберігання, транспортування та збуту, що впливає на встановлення ціни готової продукції [3].

Основними детермінантами ефективного функціонування інфраструктури агропродовольчого ринку мають стати: мінімізація затрат на формування раціональної системи товароруху продукції; розширення товарного асортименту із урахуванням вивчення та прогнозування платоспроможного попиту в сегментах ринку; забезпечення доступу усіх учасників ринку до інформації про кон'юнктуру агропродовольчого ринку на основі маркетингових досліджень; удосконалення економічних відносин між усіма учасниками ринку на основі укладання довгострокових угод на взаємовигідних умовах; створення

ефективного механізму закупівель та поставок продукції; організація проведення сортування асортиментних груп товарів із урахуванням особливостей виробництва та споживання продовольства; збереження якості продукції та підвищення її конкурентоспроможності.

Розвиток інфраструктури товароруху сільськогосподарської продукції, сировини, продовольства країни у перспективі доцільно забезпечити у наступних стратегічних напрямках:

підсистема торгівлі – формування організованої системи товароруху при збереженні багатоканальності реалізації сільськогосподарської продукції, сировини і продовольства та посилення ролі її оптової ланки;

для підсистеми зберігання – забезпечення збереженості обсягу та якості усієї виробленої та переробленої сільськогосподарської продукції, сировини та продовольства, забезпечення оперативного та менш затратного руху на основі оновлення матеріально-технічної бази;

для підсистеми інформаційного забезпечення – створення системи моніторингу та прогнозування ринку сільськогосподарської продукції, сировини та продовольства, забезпечення усіх учасників ринку оперативною, достовірною та доступною інформацією з питань виробничо-збутової діяльності;

для системи таропакувальної індустрії – задоволення потреб харчової та переробної промисловості, транспортного та складського господарства і торгівлі в тарі та таропакувальних матеріалах, які відповідають міжнародним стандартам, що дозволить забезпечити кращу збереженість, оперативне проведення розвантажувально-навантажувальних та транспортних робіт, покращення зовнішнього вигляду продукції;

для підсистеми транспортного обслуговування – оперативна доставка сільськогосподарської продукції, сировини та продовольства від товаровиробників до споживачів при скороченні витрат та збереженні якості, зниженні транспортних витрат, підвищенні ефективності використання транспортних засобів на основі принципів логістики;

для підсистеми фінансово-кредитного забезпечення – створення доступної та гнучкої системи кредитування учасників товароруху сільськогосподарської продукції, сировини та продовольства.

Важливими принципами розвитку та удосконалення інфраструктури агропродовольчого ринку є мінімізація витрат в сфері товароруху, забезпечення умов для підвищення конкурентоспроможності вітчизняного продовольства, скорочення термінів доставки та реалізації продукції, прискорення товарообігу та збереження якості. Реалізація цих принципів здійснюється на основі аналізу інформації про ситуацію на ринку, рівня розвитку системи оптової торгівлі продовольчими товарами.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Варченко О.М., Свиноус І.В., Липкань О.В. Особливості формування попиту на продовольство в сучасних умовах. *Актуальні проблеми економіки*. 2017. №1. С. 50–61.
2. Ціхановська В.М. Оцінка стану та основні напрями розвитку вітчизняного агропродовольчого ринку в умовах глобалізації. *Ефективна економіка*. 2016. № 3. URL: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=4819> (дата звернення: 16.04.2019).
3. Малашенко Ю. А., Єфременко А. Г., Заволока Ю. М. Формування економічного змісту та роль інфраструктури зовнішньоекономічної діяльності суб'єктів господарювання. *Економіка та управління підприємствами*. 2018. № 15. С. 403–410.